

Aparat Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Białej Podlaskiej (1975-1990). Zarys problematyki

Zasady członkostwa w partii komunistycznej wywodzą się z bolszewickich kryteriów sformułowanych przez Lenina w opozycji do propozycji mieńszewickiego skrzydła Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji, przewidujących możliwości tzw. samozaliczania się do organizacji partyjnej, czyli niedokonywania podziałów na członków i sympatyków. Leninowska koncepcja partii totalnej zakładała, że członkiem organizacji mógł być tylko ten, kto uznawał jej program, popierał ją materialnie i przynależał do jednej z jej komórek¹. W okresie PRL podkreślano, że „członkostwo w partii leninowskiej różni się zasadniczo od członkostwa partii politycznych innych typów”, a jej główną cechą miała być „awangardowość”, czyli nieustanny wysiłek podtrzymywania *dyktatury proletariatu*². Członkiem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej mogła zostać osoba pełnoletnia, która złożyła pisemną chęć wstąpienia w postaci wypełnienia specjalnej deklaracji. Do deklaracji należało dołączyć opinie polecające wystawione przez dwóch członków partii komunistycznej lub – na mocy decyzji egzekutywy komitetu gminnego, komitetu miejsko-gminnego, komitetu miejskiego, komitetu dzielnicowego – odpowiednio koła Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej, rady wydziałowe Związku Studentów Polskich i kręgi instruktorskie Związku Harcerstwa Polskiego. Po uzyskaniu akceptacji następował okres kandydacki trwający do dwóch lat. Kandydat PZPR nie mógł wybierać ani być wybierany do władz partyjnych, ale mógł zostać wybrany do organów władz (komisji problemowych lub zespołów roboczych). Tryb przyjęcia w poczet członków PZPR był taki sam jak tryb przyjęcia na kandydata³.

W działalności partii komunistycznej ważną rolę odgrywał tzw. *aktyw*, czyli najbardziej zaangażowani politycznie i społecznie, doświadczeni członkowie. Integralną część *aktywu* stanowili etatowi pracownicy polityczni, czyli tzw. *aparatus*, którego strukturę kompetencje i zasady działania (oraz predyspozycje przedstawicieli) określało Biuro Polityczne Komitetu Centralnego⁴, natomiast zadania dla *aparatusu* odpowiednich komitetów ustalały ich egzekutywy. Warunkiem powołania na etatowego pracownika politycznego PZPR był co najmniej trzyletni staż w partii komunistycznej⁵.

Komitet Wojewódzki PZPR w Białej Podlaskiej utworzono 1 czerwca 1975 roku, równoległe do nowo utworzonego województwa białkopodlaskiego, w składzie którego znalazły się północno-wschodnie tereny dawnego województwa lubelskiego (powiaty: bialski, większość parczewskiego i radzyński) oraz południowo-wschodnia część dawnego województwa warszawskiego (powiat łosicki). Obszar województwa białkopodlaskiego

---

¹ S. Dziabała, *Struktura i zasady organizacyjne PZPR*, [w] *PZPR (1948-1978)*, red. A. Dobieszewski, J. Gołębiowski, Warszawa 1978, s. 141.

² S. Głowacki, *Zasady funkcjonowania PZPR*, [w] *Podstawy wiedzy o PZPR*, red. B. Kowalewska, E. Mulicka, Warszawa 1989, s. 46.

³ Tamże, s. 51-52.

⁴ Zob. „Kodeks pracowników politycznych Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej” oraz „Pragmatyka pracownika Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej” z października 1982 – Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Radzynie Podlaskim, Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Białej Podlaskiej (dalej: APL O/R, KW), sygn. 403.

⁵ W. Głowacki, dz. cyt., s. 100-102.

objął 5.353 km², co stanowiło 1,7 powierzchni Polski i pod względem wielkości plasowało je w grupie najmniejszych.

Organizację partii komunistycznej w województwie białkopodlaskim w czerwcu 1975 roku tworzyło 14.657 członków i kandydatów PZPR, działających w 862 podstawowych organizacjach partyjnych, których funkcjonowaniem kierował Komitet Wojewódzki, 4 komitety miejskie, 2 komitety miejsko-gminne i 35 komitetów gminnych⁶. Struktura organizacyjna PZPR w województwie przedstawiała się zatem następująco: a) podstawowe organizacje partyjne (zakładowe, wiejskie, terenowe) podlegające komitetom gminnym, miejskim lub dzielnicowym; b) organizacje gminne, miejskie oraz dzielnicowe podlegające bezpośrednio Komitetowi Wojewódzkiemu w Białej Podlaskiej.

W czerwcu 1975 roku w strukturze Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Białej Podlaskiej wyodrębniono wydziały: a) Organizacyjny; b) Ekonomiczny; c) Pracy Ideowo-Wychowawczej; d) Rolny i Gospodarki Żywnościowej; e) Wojewódzki Ośrodek Kształcenia Ideologicznego; f) Ogólny; a także: Wojewódzką Komisję Rewizyjną, Referat Listów i Inspekcji, Referat Kadr.

W ciągu pierwszych pięciu lat funkcjonowania województwa (czyli do początku „karnawału Solidarności” w 1980 roku) liczba członków białkopodlaskiej organizacji partii komunistycznej wzrosła o ponad 30%⁷. W styczniu 1980 roku stan ogólny członków i kandydatów PZPR w województwie białkopodlaskim wynosił 20.506, w tym 33,7% robotników, 39,7% chłopów, 27,8% pracowników umysłowych i 7,8% pozostałych. W tej liczbie 26,3% stanowiły kobiety, zaś 25,9% – młodzież⁸. W latach 1980-1981 liczba członków i kandydatów partii komunistycznej w województwie białkopodlaskim zmniejszyła się o około 2 tys. osób, które *rzuciły* legitymacje partyjne⁹. Pod koniec istnienia PZPR białkopodlaska organizacja partii skupiała 13.382 członków i kandydatów zorganizowanych w 955 podstawowych organizacjach partyjnych¹⁰.

Stanowisko I sekretarza KW PZPR w Białej Podlaskiej objął Ryszard Socha, były sekretarz rolny KW PZPR w Lublinie, a następnie funkcję tę pełnili: Czesław Staszczak (1981-1986), Józef Oleksy (1986-1989) i Stanisław Nowak (1989-1990). W skład KW w 1975 roku weszło ogółem 76 członków i 13 zastępców członków¹¹.

W momencie utworzenia Komitet Wojewódzki PZPR w Białej Podlaskiej otrzymał 43 etaty przeznaczone dla pracowników politycznych, a ich rozkład przedstawiał się następująco: I sekretarz KW – 1; Kancelaria I Sekretarza – 1; Referat Listów – 1; Referat ds. Działaczy Ruchu Robotniczego – 1; sekretarze KW – 3; Wojewódzka Komisja Kontroli Partyjnej – 3; Wydział Organizacyjny – 7; Referat Ewidencji – 6; Referat Kadr i Administracji – 2; Wydział Rolny – 5; Wydział Ekonomiczny – 4; Wydział Propagandy i Kultury – 4; Wojewódzki Ośrodek Kształcenia Ideologicznego – 4; Wojewódzka Komisja Rewizyjna – 1 (wakat); Wydział Ogólny – 1¹².

Poza tym KW zatrudniał przeszło drugie tyle pracowników biurowych i technicznych. Nie możemy także zapominać, że na liście płac KW znajdowali się etatowi pracownicy partii instancji podległych, takich jak komitety miejskie, miejsko-gminne, gminne, czy zakładowe.

⁶ I. Caban, *Zapis trzech dziesięcioleci PZPR w województwach: białkopodlaskim, chełmskim, lubelskim i zamojskim w latach 1948-1978*, Lublin 1978, s. 235.

⁷ D. Magier, *Lata 1980-1981 w województwie białkopodlaskim. Wybór teleksów komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej*, Radzyń Podlaski 2006, s. 21.

⁸ Tamże, s. 31.

⁹ Tamże, s. 195-196.

¹⁰ APL O/R, KW, sygn. 415 – półroczne sprawozdanie KW PZPR w Białej Podlaskiej o stanie liczebnym partii, stan na 30 VI 1989.

¹¹ Tamże, s. 236.

¹² Tamże, sygn. 763 – wykaz etatów pracowników politycznych KW w 1975 r.

W 1977 roku na 107 etatów KW (w tym 45 osób *aparatu*) na komitety podległe przypadało 57 etatów (KM – 11, KMG – 11, KG – 32, KZ – 3)¹³.

W 1985 roku KW posiadał 58 etatów pracowników politycznych, do tego dochodziło 55 etatów dla instancji podległych¹⁴. W 1987 r. KW zatrudniał 134 pracowników, z czego 58 w bialskiej siedzibie, 18 etatów przeznaczono na rejonowe ośrodki pracy partyjnej, 7 na komitety miejskie, 9 na miejsko-gminne, 40 na gminne i 2 na zakładowe¹⁵.

Na rok 1988 Sekretariat KC zatwierdził nową strukturę organizacyjną KW w Białej Podlaskiej, która przewidywała 47 etatów dla *aparatu*, w tym 6 dla kierownictwa KW, 7 dla kierowników wydziałów, 6 dla zastępców kierowników, 6 dla inspektorów, 14 dla starszych instruktorów i 8 dla instruktorów¹⁶. Ogólnie przez cały okres istnienia KW PZPR w Białej Podlaskiej przez jego *aparatus* przewinęło się około 120 osób¹⁷.

Feminizacja pracowników politycznych Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Białej Podlaskiej sięgała w 1975 roku 12,5% i z wolna rosła: w 1979 roku w aparacie było już 15% kobiet, zaś w 1987 – 18,5%¹⁸.

Zgodnie z zaproponowaną przez Antoniego Dudka systematyzacją pokoleń komunistycznej elity władzy, *aparatus* bialskiego KW należałoby umiejscowić w pokoleniu trzecim (ostatnim), obejmującym lata 1971-1989. Związane było ono z przejęciem władzy przez ekipę Edwarda Gierka, kiedy to „rozpoczął się okres dominacji w elicie PZPR generacji wychowanej w Związku Młodzieży Polskiej oraz Związku Młodzieży Socjalistycznej (później Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej) i Zrzeszeniu Studentów Polskich/Socjalistycznym Związku Studentów Polskich (w mniejszym stopniu także Związku Młodzieży Wiejskiej), w praktyce trwający do końca istnienia partii. W latach 70. z kierownictwa PZPR odeszli ostatni przedstawiciele pierwszego pokolenia (kałepowskiego), wykruszyła się też większość drugiej generacji (o korzeniach pepeerowskich sprzed 1945 roku)”¹⁹.

Ciekawie przedstawia się statystyczne podsumowanie bialskiego *aparatus* znane dzięki dokumentacji z przeglądów kadrowych przeprowadzonych w 1983, 1985 i 1987 roku. W roku 1983 na 47 przedstawicieli *aparatus* objętych przeglądem kadrowym (spośród 58 wszystkich pracowników politycznych bialskiego Komitetu Wojewódzkiego partii komunistycznej), 13 osób posiadało wykształcenie średnie, 34 – wyższe (w tym 6 po Wyższej Szkole Nauk Społecznych przy KC PZPR w Warszawie). Pracownicy polityczni KW, zwłaszcza osoby zajmujące stanowiska kierownicze, po „zaliczeniu” licznych kursów partyjnych stanowiły dla partii komunistycznej element sprawdzony, przewidywalny, podstawę jej siły. W tej grupie staż partyjny wyglądał następująco: 0-5 lat – 22 osoby; 6-10 lat – 15; 11-15 – 7; 16-20 – 2; ponad 21 – 1 osoba²⁰. Wynika z tego, że w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych w *aparacie* Komitetu Wojewódzkiego partii komunistycznej w Białej Podlaskiej funkcjonował system awansowania i następstwa pokoleń; licznie reprezentowana była grupa osób

¹³ Tamże, sygn. 450 – plan etatów na 1977 r.

¹⁴ Tamże, sygn. 405 – sprawozdanie z przeglądu kadrowego w 1985 r.

¹⁵ Tamże, sygn. 403 – struktura i obsada etatowa jednostek organizacyjnych KW PZPR w Białej Podlaskiej.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Zob. *Aneks*.

¹⁸ APL O/R, KW, sygn. 1318 – listy płac pracowników aparatus KW PZPR w Białej Podlaskiej za 2 półrocze 1975 r.; tamże, sygn. 1326 – listy płac pracowników aparatus KW PZPR w Białej Podlaskiej za 2 półrocze 1979 r.; sygn. 405 – wykaz pracowników KW PZPR w Białej Podlaskiej zakwalifikowanych do przeglądu kadrowego w 1987 r.

¹⁹ A. Dudek, *Mechanizmy rekrutacji elity oraz kadr PZPR*, <http://www.omp.org.pl/index.php?module=subjects&func=viewpage&pageid=342> (wydruk w posiadaniu autora).

²⁰ APL O/R, KW, sygn. 404 – sprawozdanie z przebiegu przeglądu kadrowego z 1983 r.

rozpoczynających pracę jako pracownicy polityczni (0-5 lat), największa liczba posiadała staż pracy 6-10 lat, po czym odsetek ten wyraźnie spadał.

Staż pracy w *aparacie* lub zdobywanie doświadczenia w instytucji państwowej był najprostszą ścieżką prowadzącą do ścisłej elity partyjno-państwowej. Kariera w strukturze pracowników politycznych PZPR mogła przebiegać na dwa sposoby. Albo (czego przykładem może być życiorys Ryszarda Sochy, I sekretarza KW w Białej Podlaskiej od momentu powołania instancji) szybkie przejście do pracy w Komitecie Centralnym, po czym oddelegowanie do instancji terenowej. Albo (niech za przykład posłuży nam tu Czesław Staszczak) droga od najniższych stanowisk terenowych *aparatu* (instruktor, I sekretarz komitetu powiatowego) po wysokie stanowiska w Komitecie Wojewódzkim (sekretarz, I sekretarz).

Selekcja partyjna i polityka kadrowa monopartyjnego państwa opierała się na, wzorowanym na modelu sowieckim, systemie nomenklaturowym, czyli dominacji członków partii komunistycznej we wszystkich sferach funkcjonowania państwa. „Możliwość swobodnego przeprowadzania zmian personalnych we wszystkich instytucjach państwowych, a także w większości istniejących organizacji społecznych, wydatnie ułatwiała kształtowanie pożądanego modelu rekrutacji funkcjonariuszy aparatu partyjnego”²¹. W 1949 roku wydano pierwszą instrukcję nomenklaturową – wykaz kilkuset stanowisk, których objęcie wymagało formalnej zgody partii komunistycznej²². Podobne rozwiązania w późniejszym okresie przeniesiono w teren, gdzie objęcie najważniejszych stanowisk wymagało zgody odpowiednich instancji PZPR. „Ustanowienie sformalizowanego systemu nomenklatury, który – mimo okresowych ograniczeń – przetrwał w Polsce do 1989 roku, stanowiło jeden z najistotniejszych sygnałów stabilizacji ustroju komunistycznego”. Program nomenklaturowy opracowany przez Egzekutywę Komitetu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej w kwietniu 1981 roku w preambule głosił, że „nomenklatura kadr kierowniczych jest dla instancji partyjnych jednym z podstawowych instrumentów gwarantujących powoływanie na stanowiska kierownicze ludzi ideowych, wysoko kwalifikowanych, działających zgodnie z interesami społeczno-politycznymi i gospodarczymi kraju. Realizujących na powierzonym odcinku linię polityczną i społeczno-gospodarczą programu partii [komunistycznej]”²³. Prawo decydowania o obsadzeniu stanowisk zastrzeżonych nomenklaturą miał Komitet Wojewódzki (Egzekutywa, Sekretariat, i sekretarze KW) oraz komitety gminne, miejsko-gminne i miejskie (egzekutywy tych komitetów)²⁴, przy czym instancje wyższe miały prawo kierowania wyznaczonych osób na stanowiska objęte nomenklaturą instancji niższych (zgodnie z zasadą *centralizmu demokratycznego*)²⁵.

W nomenklaturze Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Białej Podlaskiej znajdowało się ponad 300 stanowisk kierowniczych na terenie województwa białkopodlaskiego, które obejmowały m.in.: większe zakłady przemysłowe, instytucje państwowe i przedsiębiorstwa, np. Dyрекcję Rejonową PKP, Komendę Wojewódzką Milicji Obywatelskiej, Prokuraturę Wojewódzką, Sąd Wojewódzki, Szpital Wojewódzki, Urząd Wojewódzki (w tym Wydział ds. Wyznań i Wydział Spraw Wewnętrznych), rady narodowe miast i gmin, urzędy miejskie, miejsko-gminne i gminne, zarządy organizacji społecznych, zarządy spółdzielni²⁶. Do tego dochodziła liczniejsza nomenklatura kadr komitetów miejskich, dzielnicowych, miejsko-gminnych, gminnych i zakładowych²⁷. Całość tworzyła szczelne sito uniemożliwiające w

²¹ A. Dudek, *Mechanizmy rekrutacji...*, dz. cyt.

²² *Nomenklatura kadr KC*, [w] A. Garlicki, *Z tajnych archiwów*, Warszawa 1993, s. 109-114.

²³ APL O/R, KW, sygn. 451, s. 2 – „Nomenklatura kadr [KW PZPR w Białej Podlaskiej]”.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże, s. 3.

²⁶ Zob. tamże, s. 9-20 – wykaz stanowisk znajdujących się w nomenklaturze KW PZPR w Białej Podlaskiej z 1981 r.

²⁷ Zob. tamże, s. 21-24 – wykaz stanowisk objętych nomenklaturą KM, KD, KMG, KG, KZ z 1981 r.

praktyce objęcie istotnego stanowiska przez osobę nie posiadającą zaufania partii komunistycznej.

Dobrze, na tle średniej krajowej, przedstawiał się poziom wykształcenia *aparatu* Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Białej Podlaskiej. Nie było osób legitymujących się wykształceniem niższym jak średnie, zaś wykształcenie wyższe posiadała zdecydowana większość aparaczyków, a stosunek ten wynosił niemal jak 1:2. Jeszcze lepiej stosunek ten wypadł w pionie decyzyjnym, gdzie legitymujący się wykształceniem średnim stanowili zupełny margines. Odsetek osób posiadających dyplomy uzyskane na partyjnych uczelniach wahał się w obu tych grupach w granicach 16-25%.

Nieco światła na świadomość członków *aparatu* w Białkopodlaskiem rzucają wyniki ankiety przeprowadzonej wśród nich w 1987 roku. Wynika z nich, że znakomita większość była zadowolona z roli płatnego pracownika partii komunistycznej, przy czym ich postawę można by określić jako zachowawczą, gdyż na pytanie o stosunek do ewentualnego „odejścia od uznawanych za klasyczne kategorii marksizmu-leninizmu w procesie wprowadzania II etapu reformy gospodarczej” niemal 50% określiło go jako „negatywny” (ponad 22% miało do tej kwestii stosunek obojętny). Grupa komunistycznych „liberałów” liczyła niewiele ponad 28%. Krajowe władze partyjne nadal cieszyły się zaufaniem białkopodlaskiego *aparatu*, a na pytanie: „Czy osoba i styl działania gen. Jaruzelskiego napawa Cię otuchą i inspiruje do osobistego wysiłku?”, twierdząco odpowiedziało ponad 87% wypełniających ankietę osób. Monolityczna była natomiast postawa ideowa pracowników politycznych PZPR, czego przykładem może być ich stosunek do religii. Ponad 65% uznało się za niewierzących i niepraktykujących, 23% stwierdziło, że sprawy religii są im obojętne, a jedynie 2% określiło siebie jako „wierzącego, ale praktykującego nieregularnie” (nikt nie przyznał, że jest człowiekiem wierzącym i systematycznie praktykującym!). Również 65% stwierdzało, że religijności nie można pogodzić komunizmem, a większość przyznawała, iż dopuszczenie do pielgrzymek papieża Jana Pawła II do kraju osłabiło pozycję ideologiczną partii. O tym jak odizolowani byli komuniści od codziennego życia reszty społeczeństwa (co oznaczałoby, że – pomimo upływu ponad 40 lat od przejęcia władzy – w dużej mierze pozostawali w nadal obcym sobie ideowo środowisku), świadczą wypowiedzi na pytanie o to, czy najbliższa rodzina podziela ich poglądy na sprawy religii. Aż 33% udzieliło odpowiedzi negatywnej, co może świadczyć o pewnej „tragiczności” bycia komunistą w Polsce²⁸.

Niestety, dokładniejsza analiza osób zaangażowanych w działalność partii komunistycznej (pochodzenie społeczne, rodzinne itp.) oraz odpowiedź na pytanie, jakie motywy skłoniły ich do podjęcia pracy w *aparacie*, z powodu braku dostępu do akt osobowych, jest w tej chwili niemożliwa.

Po samorozwiązaniu partii komunistycznej 29 stycznia 1990 roku, przestał istnieć również KW PZPR w Białej Podlaskiej. „Reglamentowana rewolucja” 1989 roku²⁹ pozostawiła przedstawicieli *aparatu* na eksponowanych stanowiskach w życiu polityczno-gospodarczym, a wraz z nimi ich mentalność i sposób działania³⁰. Rozpoczęli budowę podstaw III RP.

²⁸ Tamże, sygn. 412 – wyniki ankiety przeprowadzonej wśród pracowników aparatu partyjnego 23 VI 1987 r.

²⁹ Zob. A Dudek, *Reglamentowana rewolucja. Rozkład dyktatury komunistycznej w Polsce 1988-1990*, Kraków 2004.

³⁰ Zob. D. Magier, *W poszukiwaniu źródeł komunistycznej biurokracji*, „Cywilizacja”, nr 23/2007, s. 99-103.

Aneks

**Wykaz członków aparatu KW PZPR w Białej Podlaskiej
w latach 1975-1990**

L.p.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Orientacyjne lata pracy ³¹
I sekretarze KW (chronologicznie)			
1	Ryszard Socha	I sekretarz	1975-1981
2	Czesław Staszczak	I sekretarz	1981-1986
3	Józef Oleksy	I sekretarz	1986-1989
4	Stanisław Nowak	I sekretarz	1989-1990
Sekretarze KW (alfabetycznie)			
1	Anna Ciesielczuk	sekretarz KW	1975-1981
2	Stanisław Kaper	sekretarz KW	1975-1990
3	Stanisław Nowak	sekretarz KW	1981-1989
4	Wiesław Obszański	sekretarz KW	1983
5	Czesław Staszczak	sekretarz KW	1975-1986
6	Andrzej Szot	sekretarz KW	1981-1990
Kadra kierownicza (alfabetycznie)			
1	Stanisław Bieleń	kierownik Wydziału Rolnego	1975-1990
2	Witold Burzyński	kierownik Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Ideologicznego	1975-1990
3	Adam Chalimoniuk	inspektor z-ca kierownika Wydziału Polityczno-Organizacyjnego	1975-1981 1981-1987
4	Tomasz Czajkowski	z-ca kierownika Wydziału Organizacyjnego	1975-1978
5	Zbigniew Domański	inspektor z-ca kierownika Wydziału Organizacyjnego kierownik Biura Prezydium Wojewódzkiej Komisji Kontroli Partyjnej	1975-1990
6	Stanisław Dudyk	st. inspektor kierownik Wydziału Polityczno-Organizacyjnego kierownik Wydziału Ideologicznego i Informacji	1975-1990
7	Mieczysław Duma	kierownik Wydziału Ogólnego	1975-1979
8	Ryszard Florek	z-ca kierownika Wydziału Organizacyjnego	1975-1977
9	Mieczysław Fotyga	z-ca kierownika Wydziału Rolnego kierownik Wydziału Społeczno-Rolnego	1975-1990
10	Stanisław Gdala	kierownik Wydziału Polityczno-Organizacyjnego	1987-1990
11	Stanisław Kałuża	kierownik Kancelarii I Sekretarza	1989-1990

³¹ Z powodu braku dostępu do dokumentacji osobowo-płacowej lata pracy określono na podstawie występowania nazwisk w aktach organizacyjnych KW PZPR w Białej Podlaskiej, co w niektórych przypadkach tłumaczyć może ich nieprecyzyjność.

12	Antoni Karmel	st. instruktor z-ca kierownika Wydziału Rolnego	1983-1990
13	Marian Konopka	z-ca kierownika Wydziału Polityczno-Organizacyjnego	1985-1987
14	Jerzy Korman	z-ca kierownika Wydziału Organizacji Pracy	1987
15	Tadeusz Kucharuk	z-ca kierownika Wydziału Społeczno-Ekonomicznego kierownik Wydziału Społeczno-Ekonomicznego	1983-1990
16	Tadeusz Lustyk	z-ca kierownika Kancelarii KW	1983
17	Maria Lubaszewska	główna księgową	1983, 1987
18	Mirosław Lubaszewski	z-ca kierownika Wydziału polityczno-Organizacyjnego	1988-1990
19	Jerzy Łukaszuk	kierownik Referatu Kadr	1975
20	Wiesława Malec	kierownik Referatu Listów	1975-1978
21	Eugeniusz Mazur	kierownik Wydziału Polityczno-Organizacyjnego	1981-1985
22	Sławomir Melaniuk	z-ca kierownika Wydziału Ideologicznego	1983-1987
23	Stanisław Mozgawa	kierownik Wydziału Ekonomicznego	1975-1979
24	Lech Nikolski	z-ca kierownika WOKI	1984-1990
25	Tymoteusz Ostrowski	z-ca kierownika Kancelarii KW kierownik Wydziału Organizacji Pracy	1981-1990
26	Tadeusz Pabian	Przewodniczący WKKP	1982
27	Stefan Pawłowski	Kierownik Wydziału Organizacyjnego kierownik Wydziału Ogólnego kierownik Wydziału Gospodarki Wewnątrzpartyjnej	1981-1990
28	Janusz Rogalski	Kierownik Biura Prezydium Wojewódzkiej Komisji Rewizyjnej	1983-1985
29	Edward Semeniuk	z-ca kierownika Wydziału Ekonomicznego	1987-1990
30	Stefan Szaflik	kierownik Wydziału Pracy Ideowo-Wychowawczej	1975-1976
31	Czesław Szałkowski	st. inspektor z-ca kierownika Wydziału Społeczno-Rolnego kierownik Wydziału Rolnego	1975-1990
32	Bolesław Ślusarski	kierownik Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Ideologicznego	1983-1990
33	Andrzej Talaga	z-ca kierownika Wydziału Organizacyjnego Kierownik Kancelarii KW	1981-1990
34	Cecylia Tęćiorowska	z-ca kierownika Wydziału Pracy Ideowo-Wychowawczej	1975-1978
35	Zdzisław Tyszkiewicz	inspektor, kierownik Referatu Kadr	1976-1990
36	Jan Walczuk	przewodniczący WKKP	1975-1979
37	Janusz Walczuk	z-ca kierownika Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Ideologicznego kierownik Sektora Informacji Politycznej	1975-1990
38	Stanisław Wasiluk	kierownik Wydziału Organizacyjnego	1975-1977
39	Bogdan Więclaw	z-ca kierownika Kancelarii KW	1983-1985
40	Zygmunt Zagórowicz	kierownik Wydziału Ideologicznego kierownik Biura WKKP	1980-1990
Pozostali pracownicy polityczni KW (alfabetycznie)			
1	Elżbieta Andrzejuk	st. instruktor	1987-1990
2	Piotr Bajrulewicz	st. inspektor	1975-1979
3	Mieczysław Barszcz	referent ds. socjalnych st. instruktor instruktor ds. składek	1975-1990
4	Jacek Bogucki	instruktor	1983
5	Jadwiga Bolesta	st. inspektor ds. składek	1975-1990

		instruktor instruktor ds. składek	
6	Mirosława Bołtowicz	księgowa	1983-1990
7	Zenon Borysewicz	instruktor st. instruktor	1975-1990
8	Kazimierz Brożek	st. inspektor ds. ewidencji rejonowej	1975-1979
9	Jan Brzostowski	st. inspektor ds. ewidencji rejonowej instruktor instruktor ds. ewidencji	1975-1990
10	Janina Chroicka	st. instruktor	1983-1987
11	Anna Cichowska	inspektor	1976-1979
12	Jan Czarnecki	st. inspektor	1975-1979
13	Krystyna Czemierowska	st. inspektor ds. księgowości	1975-1978
14	Waldemar Czubaszek	st. instruktor	1975-1990
15	Marian Daniluk	inspektor	1975-1979
16	Janina Dąbrowska	st. instruktor	1986-1990
17	Tomasz Demidowicz	instruktor st. instruktor	1982-1990
18	Tadeusz Derlukiewicz	inspektor	1975-1979
19	Henryk Doroszuk	st. inspektor st. instruktor	1975-1990
20	Leszek Dziewa	instruktor st. instruktor	1983-1990
21	Zofia Fatyga	st. instruktor	1983-1987
22	Antonina Fedoniuk	inspektor	1975-1976
23	Romuald Galiński	st. inspektor	1975-1979
24	Zofia Gierlińska	st. inspektor ds. składek	1975-1979
25	Celina Giez	instruktor st. instruktor	1983-1987
26	Wiesław Gołubiak	st. inspektor ds. inwestycji	1975-1976
27	Jan Guz	st. instruktor	1983-1987
28	Jerzy Horbowiec	instruktor	1987-1990
29	Elżbieta Hulist	st. instruktor	1987-1990
30	Andrzej Izaszek	pracownik polityczny	1987
31	Anna Kałuska	Instruktor; instruktor ds. ewidencji	1983-1990
32	Stanisław Kałuża	st. instruktor specjalista	1983-1987 1987-1989
33	Stanisław Kapala	instruktor	1983
34	Jadwiga Kiryluk	instruktor ds. składek	1989
35	Grażyna Koczkodaj	instruktor instruktor ds. ewidencji st. instruktor	1983-1990
36	Jan Kosiński	st. inspektor ds. składek	1975-1976
37	Zenon Kozak	instruktor	1987
38	Danuta Kraszewska	instruktor	1983
39	Zygmunt Król	st. instruktor	1983-1987
40	Andrzej Królik	instruktor	1983
41	Bolesław Kuzioła	st. inspektor	1975-1976
42	Stanisław Lauferski	st. instruktor	1987
43	Eugeniusz Leško	st. instruktor	1975-1976

44	Ernest Lewandowski	instruktor; instruktor ds. zaopatrzenia	198-1990
45	Jan Lewczuk	instruktor st. instruktor	1983 1987
46	Andrzej Ochijewicz	st. instruktor	1982-1990
47	Zbigniew Orzechowski	instruktor	1987
48	Władysław Osypiuk	instruktor	1983
49	Ignacy Protasiuk	st. inspektor ds. składek	1975-1976
50	Anna Romaniuk	instruktor instruktor ds. składek	1983 1989
51	Leszek Roszko	instruktor	1987-1989
52	Maria Rychta	inspektor st. instruktor Kancelarii KW	1975-1990
53	Wiesław Rzeczkowski	inspektor ds. zaopatrzenia	1975-1976
54	Krystyna Sawicka	st. instruktor	1983-1987
55	Marian Sijka	inspektor	1975-1978
56	Józef Sobota	st. inspektor ds. składek	1975-1979
57	Krzysztof Starosielec	st. instruktor	1987
58	Sławomir Steckiewicz	inspektor ds. transportu	1975-1979
59	Marian Szafranski	instruktor, st. instruktor	1982-1990
60	Andrzej Szot	st. inspektor	1975-1981
61	Stanisław Szubiczuk	inspektor	1975-1979
62	Mieczysław Świdorski	st. inspektor ds. ewidencji rejonowej	1975-1976
63	Jerzy Wachowiec	st. instruktor	1987
64	Wojciech Wasilewski	inspektor	1975-1976
65	Jan Waszczuk	instruktor	1983
66	Zbigniew Wawrzyniuk	instruktor st. instruktor	1983-1987
67	Edward Wieprzowski	instruktor st. instruktor	1983-1987
68	Wiesław Wrotkowski	st. instruktor	1989
69	Bohdan Woźniak	st. instruktor	1983-1987
70	Andrzej Zaremba	st. instruktor	1987
71	Mirosław Złomaniec	st. instruktor	1987

© Prawa autorskie zastrzeżone.

Pierwodruk: „Rocznik Białkopodlaski”, t. XVI (2008), s. 195-207.